

Фикҳ дарслари (117-дарс). Махси ва тахтакачга масх тортиш ва синдирувчилари (иккинчи мақола)

13:00 / 31.12.2020 5041

هَذَا الْعِلْمُ لِلصَّالِحِينَ وَالْمُسَرِّينَ : هُوَ الْعِلْمُ الَّذِي يَضْرِبُ رَعَبًا فِي قُلُوبِ الْعَرِيضِينَ وَالْمَلِكِينَ
وَيُحْيِي الْعَبْرَةَ بِصَفَاءِ أَمْرِهَا فِي عَوَالِمِ الْعَرِيضِينَ وَالْمَلِكِينَ وَتَجَاجُلِ رَحْمَتِ الْمَلِكِينَ
وَالْمَسْخُورِ الْهَوَارِيِّينَ وَالْعَلَمِ وَالْحَسَمِ وَالْأَصْوَاتِ وَتَجَاجُلِ الْمَعْرِفِ

Муғийра ибн Шўъба розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳожатга чиққан эдилар. Муғийра орқаларидан идишда сув олиб бориб, ҳожатларидан фориғ бўлганларидан кейин қуйиб турди. Бас, у зот таҳорат қилдилар ва икки махсиларига масх тортдилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

اي تُلُقَفْ، نِيْفُخْلَا لِيْلَعِ حَسَمَمَلَسَوِ هِيْلَعُ هَلَلَا لِيْلَصِّ بِنَانَا هِنَعَوِ
لِحَوَزَعِ بَرِيْرَمَا اَدُوْبَ تِيْسَنَنْ تَنْاَلَبَ : لِقَاقُ تِيْسَنَنْ هَلَلَا لِيْلَوُسَرِ
دُوَادُوْبَا هَاوَرِ.

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам махсига масҳ тортдилар. Мен у кишига:

«Эй Аллоҳнинг Расули, унутдингизми?» дедим.

У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Йўқ! Сен унутдинг. Роббим азза ва жалла мени шунга амр қилган», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

هَلَلَا لِيْلَصِّ هَلَلَا لِيْلَوُسَرِيْلَا لِيْلَعِ اَشِيْحَانَا : هِنَعُ هَلَلَا لِيْلَصْرِ رِيْرَبْنَعِ
حَسَمَمَوَا صَوْتٌ مُتْ اَمُهَسَبَلَفِ، نِيْحِذَاسِ نِيْ دُوْسَا نِيْفُخْ مَلَسَوِ هِيْلَعِ
يِيْ ذِمْرَتَلَاوِ دَمْحَاوِ دُوَادُوْبَا هَاوَرِ. اَمُهِيْلَعِ

Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Нажоший Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга бир жуфт қора содда махси ҳадя қилди. Бас, у зот уларни кийдилар, таҳорат қилдилар ва масҳ тортдилар».

Абу Довуд, Аҳмад ва Термизий ривоят қилишган.

هِيْلَعُ هَلَلَا لِيْلَصِّ بِنَانَا لِيْلَعِ اَقُ تَنْكَ : لِقَاقُ هِنَعُ هَلَلَا لِيْلَصْرِ رِيْرَبْنَعِ
اَمُهْتَلَحْدَا يِيْنِ اَمُهَعَدَ : لِقَاقُ هِيْلَعُ خَزَنَالُ تِيْ وَهَافِ رَفَسِيْفِ مَلَسَوِ
ةَثَالَا هَاوَرِ. اَمُهِيْلَعِ حَسَمَفِ، نِيْ تَرَهَاطِ

Муғийра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир сафарда Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга эдим. У зотнинг маҳсиларини ечмоқчи бўлиб, эгилдим. Шунда у зот: «Қўявер, чунки мен уни таҳоратли оёққа кийганман», дедилар ва унга масҳ тортдилар».

Учовлари ривоят қилишган.

Махсига масҳ тортиш таҳорат пайтидаги икки оёқни ювишнинг ўрнига ўтади.

«Масҳ» сўзи луғатда қўлни бир нарсанинг устидан силаб ўтказишни англатади.

Шаръий истилоҳда эса сув билан ҳўлланган қўлни махсус оёқ кийимининг махсус жойидан махсус замонда силаб ўтказишга «махсига масҳ тортиш» дейилади.

Энди ушбу масалага оид матнни шарҳ қилишга ўтайлик.

Махсига масҳ тортиш кичик бетаҳорат кишига жоиздир.

Масҳ тортиш таҳорати кетган одам янги таҳорат қилганда жоиз бўлган бир ишдир.

Ғусл вожиб бўлган одамга эмас.

Бу ҳолдаги одам махсини ечиб, ғусл қилади.

Унинг фарзи болдирдан пастга қўлнинг уч бармоғи миқдорида чизиқ тортишдир.

Яъни махси ёки унинг ўрнига ўтадиган пойабзалнинг оёқ устини беркитиб турадиган қисмига уч бармоқ миқдорида масҳ тортса, фарзи адо этилган, масҳ ўрнига қўйилган бўлади.

Махсига масҳ тортишда икки қўлни ҳўллагач, бармоқларни ёйиб, ўнг қўлни ўнг махсининг, чап қўлни чап махсининг учига қўйилади ва қўлни махси устидан тортиб бориб, тўпиқлар бор жойгача етказилади.

Уни икки чориққа ва тўпиқни тўсувчи ҳамда сафар қилишга ярайдиган нарсага тортиш жоиздир.

Чориқ совуқда махсининг устидан кийиладиган нарса бўлган. Абу Довуд, Ибн Можа, Ибн Хузайма ва Ҳоким Абдурраҳмон ибн Авф розияллоҳу анҳудан келтирган ривоятда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг чориққа масҳ тортганлари айтилган.

Махсини кийгандан кейин таҳорати кетмай туриб, устидан чориқни кийган бўлса, унга масҳ тортса бўлади. Аммо таҳорати кетиб, қайта таҳорат қилаётганда махсига масҳ тортиб олиб, кейин чориқни кийган бўлса, унга масҳ тортиб бўлмайди.

Махси ва чорикдан бошқа, уларнинг вазифасини адо этадиган пойабзалларга ҳам масх тортса бўлади. Бунинг учун мазкур пойабзаллар икки оёқнинг тўпиқдан юқорисини тўсадиган, боғламаса ҳам, ўзи тик турадиган ва у билан юриб сафар қилса бўладиган даражада бўлиши лозим. Мазкур сафар энг ози бир фарсах, яъни 5544 метр масофага бўлиши керак. Агар мазкур масофани босиб ўтгунча йиртилиб кетадиган пойабзал бўлса, унга масх тортиш жоиз эмас.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузидан